

KÁRPÁTI LAPOK

A turistaság, a honismeret és a természetvédelem terjesztésére

Kiadja a Magyarországi Kárpát Egyesület

Internet: <http://www.karpategyesulet.hu>

Postacím: 1053 Budapest, Reáltanoda utca 9. III. em.10.

Szerkesztő: Nagy Péter, peter.nagi@t-online.hu

MKE Arcképcsarnok

20 éve történt

Hótaposás a Pádis-fennsíkon

MKE arcképcsarnok

VÁMOS HANNA

XX. század vége

„Íme, a ház és benne az emberek,
Úgy élek én, ahogy a többiek,
Ülök a tv előtt, a jégről veszem a sört,
Magnót hallgatok, keveset járok gyalog,
Huszadik századi város lakó vagyok.”

(Omega)

XXI. század eleje

Modern világban élünk. Az Omega együttessel utazom a Csillagok útján. Egy kattintás, nyitom a virtuális postaládám. Mit látok? Egy büszke apa – Vámos Laci – a lánya doktorrá avatásáról értesít. Vámos Hanna a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán végzett történelem-, latin- és medievisztika szakon. 2015. május 28-án „*Summa cum laude*” védte meg a doktori disszertációját.

Mit jelenthetnek ezek a latin szavak? Újabb kattintás: „*A summa cum laude diplomát általában csak az kaphatja meg, aki kitűnő, tehát színötös tanuló és esetleg másfajta munkával is kiemelkedik a többiek közül*” – segített a világháló.

Ki ez a Vámos Hanna?

Itt csiperedett fel közöttünk, sok-sok éve együtt járunk kirándulni, kenuzni, kerékpár túrázni. Megkérdezhetném őt is, de előbb újabb dobszó a klaviatúrán, hiszen, virtuális világban élünk.

Eredmény:

„*A szegedi nő feltörte, amit az FBI se tudna!*”

(Index – Tudomány)

„*Az ő kézírásával íródott a szabadkőműves szöveg.*”

(Magyar Narancs)

„*A dekóder neve: Vámos Hanna*”

(RTL klub)

Vámos Hanna

Na, ezektől a hangzatos újságírói címszavaktól nem lettem sokkal okosabb. Legjobb lesz, ha átranszformálok magam a való világba, meglátogatom Hannát erdőkertesi otthonában.

Erdőkeres kis település a Gödöllői dombságban, Vereseyház árnyékában. Kicsi ház, kicsi konyha, Hanna élesztgeti a tüzet, ami alig akar belobbanni. Gáfor mester téglakályhája egyelőre szűk marékka méri a meleget. Este van már, a ház ura még messze jár. Vonatra és buszra vár. Ülünk az asztal körül. Felteszem az első kérdésemet:

M.J.: – Szerinted, mit fogok kérdezni tőled?

Hanna: – Szerintem a titkos írásokat, a titkokat.

M.J.: – Valóban titkokat fogok kérdezni. Az első nagyon komoly titok számomra az, hogy mi a titka a jó tábori töltött káposztának?

Hanna nevet, nem erre a kérdésre számított. Pedig ez a kérdés nem véletlen. Az egyik kenutúránkon Hanna volt a főszakács. A Bodroglóközben az egyik vacsorán Kolozsvári töltött káposzta volt a főmenü.

Hanna: – Először is, jó sok ember kell hozzá, aki elkészíti, jó társaság, jó hangulat és jó alapanyagok. Az a titka, hogy nem kell bele savanyú káposzta, csak édes.

M.J.: – Mi a titka annak, hogy 60 embernek jó töltött káposztát csináljon az ember?

Hanna: – Hát, az a titka, hogy szívvél kell csinálni.

M.J.: – Nagyon szeretem a töltött káposztát. Ugye, amit ettünk az kolozsvári töltött káposzta volt.

Hanna: – Szatmári töltött káposzta volt. Anyu onnan származik, ott ismerte meg, onnan hozta receptjét, mi azóta is azt szoktuk csinálni.

M.J.: – Egy tévedésemet máris helyesbítettük. A kolozsvári töltött káposzta nem kolozsvári volt, hanem szatmári.

Amíg Hanna a töltött káposzta évszázados titkait igyekszik velem megismertetni, „aminek a titkait még az FBI se tudná megfejteni,” – lévén magyar találmány – én néhány pillanatra ismét a csillagok útján járok. Több száz és ezer évet visszarepülök térben és időben. „Értelmi hálómát kivetem” számokra és betűkre. Abban az időben keresek magamnak menedéket, amikor a betűk, a számok és a zenei hangok még harmóniában éltek egymás mellett, még jó barátok voltak. Pitagorásról (Kr.e. 570–Kr.e. 495), a „számok atyjáról” tudjuk, hogy a *filozófiában is, a zeneelméletben is a matematikai összefüggéseket kereste*. Hirdette, hogy „minden tudomány alapja a matematika”. Hannáról érkező hírek alapján, nekem úgy tűnik, hogy Hanna világában, a humán-bölcsész tudományok békésen megférnek a matematika tudományával, sőt, testvéri módon kisegítik egymást. Furcsa keveredés egy értelmi hálón belül: betűk, számok és a középkori állatmesék világa. Az ám! – a középkori állatmesék világa! Hannát az ország a titkosírások megfejtéséről, leginkább Pálóczi Horváth Ádám titkos, szabadkőműves dokumentumának megfejtése által ismerte meg. Számára a titkok feltörése csak hobbi, melléktermék. Doktori disszertációját az ezópusi állatmesék *latin hagyományai*ból írta.

M.J.: – Történelem-, latin- és medievisztika szakon diplomáztál az egyetemen. Mit jelent a medievisztika? Megfejtend-e titkot számomra?

Hanna: – A medievisztika a középkori műveltséggel (nyelvel, irodalommal, társadalommal) és történelemmel foglalkozó tudományág.

M.J.:– „Tan kérem én készültem.” Mielőtt ide jöttem, egy kicsit készültem belőled. Ezópuszról nem sokat hallottam. A disszertációd címéből ítélve, egy ókori népcsoportra következtettem, mely tanulságos mesékkel ajándékozta meg az utókort. Kiderült, hogy nem népcsoport, hanem egy ókori görög meseköltő neve.

„Az európai meseirodalom alapítója. Az általa gyűjtött és rögzített mesék az európai kultúrkör mesevilágának alapját képezik.” (Szabad enciklopédia)

Ezópuz állatmeséi kísértetiesen hasonlítanak La Fontaine meséire illetve, éppen fordítva: La Fontaine meséi hasonlítanak Ezópuzéira. Pl.: *Tücsök és a hangya*. Ketőjük között több, mint kétezer év telt el. Számomra, ha *Tücsök és a hangya*, akkor La Fontaine.

Kr.e. VII. század:

Ógörögül: Αἰσώπος; Aisōpos – Aiszóposz (Kr.e. 620–Kr.e. 564).

Latin formában: Aesopus. Magyarosan: Ezópuz.

Kr.u. XVII. század:

Jean de La Fontaine (Kr.u. 1621–1695).

Tücsök, bogarak és mindenféle állatok hátán, utazunk a századok és évezredek között.

Hanna: – Igen, a magyar közönség elsősorban La Fontaine-től ismerte meg ezeket a meséket, de később Petőfinél is találkozhattunk ezópusi mesékkel, például *Kutyák és farkasok* dalában.

Ezópuz elképzelt alakja egy XV. századi metszeten

A tücsök és a hangya
Milo Winter illusztrációja
(1919)

A kutya és a farkas
Magyar Zoltán illusztrációja

A KUTYÁK DALA

Süvölt a zivatar
A felhős ég alatt;
A tél iker fia,
Eszó és hó szakad.

Mi gondunk rá? mienk
A konyha szöglete.
Kegyelmes jó urunk
Helyheztetett ide.

S gondunk ételre sincs.
Ha gazdánk jóllakék,
Marad még asztalán,
S mienk a maradék.
Az ostor, az igaz,
Hogy pattog némelykor,
És pattogása fáj,
No de: ebsont beforr.

S harag multán urunk
Ismét magához int,
S mi nyaljuk boldogan
Kegyelmes lábait!

A FARKASOK DALA

Süvölt a zivatar
A felhős ég alatt,
A tél iker fia,
Eszó és hó szakad.

Kietlen pusztaság
Ez, amelyben lakunk;
Nincs egy bokor se, hol
Mehúzhatnak magunk.

Itt kívül a hideg,
Az éhség ott belül,
E kettős üldözőnk
Kínoz kegyetlenül;
S amott a harmadik:
A töltött fegyverek.
A fehér óra le
Piros vérünk csepeg.

Fázunk és éhezünk
S átlóve oldalunk,
Részünk minden nyomor...
De szabadok vagyunk!

Petőfi Sándor
Pest, 1847. január

M.J.: – La Fontaine a könyve első mondatát Ezópusznak szenteli:

La Fontaine előszava a Mesékhez

„Éneklek hősokeket, akiknek Aesop: atyjuk,
s csak mese bár, ahogy él s tesz-vesz itt csapatjuk,
de mindig színigazra int, oktat az ének,
amelyben minden, még a halak is beszélnek.

És mind hozzánk, nekünk szól, s úgy beszél minden állat,
hogy szavuk minden ember tanulságára válhat.”

Fordította: Kozma Andor

Ezópusz és La Fontaine között több, mint kétezer év telt el. Közöttük Róma. Róma előszeretettel vett át minden értékeset a leigázott népektől. Például szinte egy az egyben lekoppintotta a görög isteneket. Ha jól értettem, akkor Te már az ezópusi állatmesék *latin hagyományai*ból írtad a doktori disszertációd.

Hanna: – Igen, előszeretettel vesznek át különböző dolgokat, de ez semmiképpen sem kisebbíti egy adott mű értékét, hiszen egy korábbi művet feldolgozni, az előzőt meghaladni, hogy szebb legyen, hogy jobb legyen, az nem elítélendő. Nem csak a rómaiaknál volt ez normális, hanem egészen a XVIII–XIX. századig elfogadott dolog volt. Csak a XIX. század végétől jön be az eredetiség, mint követelmény. Sokkal több állatmese kering a világban, mint ami Ezópuszhoz köthető. Tulajdonképpen „műfaj megjelölésként” létezik az „ezópuszi állatmesék” gyűjteménye.

Rómában Phaedrus (ejtsd: fédrusz) az első, aki a görög nyelvről latinra ülteti át Ezópusz meséit, ráadásul prózából versbe – hatos jambusokba – szedi. Phaedrus a Kr.e. I. században élt, Augustus császár felszabadított rabszolgája volt. Maga is költött tanító meséket. Későbbi mesés gyűjtemény az ún. Romulus-gyűjtemény. Ennek a Romulusnak semmi köze a Kr.e. VIII. századra keltezhető mitológiai történehez, Róma városát alapító Romulushoz és Remushoz.

A Romulus-gyűjtemény keletkezési idejét nem könnyű megállapítani, az általánosan elfogadott nézet szerint a Kr. u. V–VI. században alakult ki. A mi Romulusunk a Phaedrus-féle verses mesefordítást újra prózára fordítja át.

M.J.: – Közeledünk La Fontaine-hez. Ő, szintén verses formában jelenik meg.

Vámos Hanna PHD védés

A disszertációm melléklete 36 A4-es lapból állott. Úgy hajtogattam össze, mint egy térképet, úgy harmonikaszerűen. Amikor már elég sokat forogtattam, hajtogattam, szépen beállt ebbe a hajtásba. Nem olyan volt, mint a gyógyszernél a betegtájékoztató, amit soha nem tudok ugyan úgy visszahajtogatni. Ahogy ott a védésen a tetejét megfogtam, meglendítettem, gyönyörűen kigördült az egész vizsgabizottság nagy derülésére.

Hanna: – Igen. Ezek a feldolgozások hol versben, hol prózában jelennek meg. A középkorból Ezópusz meséinek rengeteg feldolgozását ismerjük. Képtelenség mindegyikkel foglalkoznunk. Én a Phaedrus-Romulus vonalat tanulmányoztam. Még ez is 250 oldalas tanulmányt tett ki a doktori munkámhoz.

M.J.: – Szó se róla, ki tudod fejteni a mondanódat. Kicsit beleolvastam a Magyar Tudományos Akadémiának írt „Leleplezett titok” című dolgozatodba. Neved után a Magyar Tudományos Akadémia neve olvasható. A Pálóczi Horváth Ádám titkosírásos kódexének megfejtése történetét az MTA rendelte meg?

Hanna: – Igen. Ez úgy volt, hogy... amikor titkosírással foglalkoztam, akkor kaptam kézhez a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetétől Pálóczi Horváth Ádám (1760–1820) titkosírásos kódexének néhány fénymásolt lapját. Abban az időben tartottak egy Pálóczi Horváth Ádám konferenciát, melyről az előadásokon elhangzottakról egy ún. konferencia kötetet adtak ki. Engem még a konferenciára nem hívtak meg, de pont a konferencia idején sikerült feltörnöm Pálóczi titkos írását. Ezért felkértek, hogy a kötetbe írjam meg a megfejtés történetét.

M.J.: – Az én látásom szerint, a titkosírásos megfejtésének számos buktatója, akadálya, nehézsége van. Itt van mindjárt az első nagy probléma, hogy ezeket az írásokat kézzel írták. Tudom magamról, hogy amikor igyekszem gyorsan, folyékony betűkkel írni, van, hogy fél óra múlva már nem tudom elolvasni a saját írásomat. (Hanna nevet.)

Hanna: – Van ez így.

M.J.: – Hogy van, hogy Te több száz éves kézírásokat tudsz kibetűzni? Talán az első lépés a kézírást begépelni.

Hanna: – Igen, talán ez lehetne az első lépés, de nem feltétlenül, hiszen, ha rosszul értelmezek egy betűt, akkor az elvihet rossz irányba. Ha már a begépelésnél félrenézek egy „c”-ét, vagy egy „e”-t, akkor a végeredménynél nem lesz jó a megoldás. A korabeli kézírásokat az egyetemen meg kellett tanulnunk. Pár évvel ezelőtt egy németországi egyetem megkereste a Szegedi Tudományegyetemet, legyünk segítségükre XVI–XVII–XVIII. századi erdélyi szász zsinati jegyzőkönyvek latin és német nyelvű kézírásos szövegeinek begépelésében, digitalizálásában. Ehhez a kézírásos szöveget el kellett tudnunk olvasni, fel kellett ismernünk, hogy melyik korból származik, mert koronként változott az írás technikája is. Ugyanannak az embernek más az írása, ha latinul ír, mint amikor németül ír. Amikor ezen a „németes” munkán dolgoztam, a német kézírás nekem egy szívritmuszavaros görbéhez hasonlított.

M.J.: – Jő, megvannak a betűk. És van a kezünkben egy kézzel írott titkosított irat. Nem könnyű abból a nyelvet azonosítani, hogy milyen nyelven íródott az eredeti szöveg. Valahogyan eljutunk az adott nyelvhez, megérkezünk a kódolóhoz és az adott korhoz. Tudnunk kell, az adott korban hol tartott a nyelv és helyesírása. Régi latin szöveget mai magyar nyelvre sem egyszerű lefordítani, hát még az ómagyar szövegeket mai magyarra, pl.: A halotti beszéd-et, vagy az Ómagyar Mária-síralmat!

Ha az eredeti szöveget még titkosították is volna, bizony-bizony, nehéz dolga lenne a titokfejtőnek megfejteni kódolt írást.

Eredeti szöveg	Egykori olvasat	Értelmezés
<p>Latiatuc feleym zumtuchel mic vogmuc. ýfa pur ef chomuv uogmuc. Menýi miloftben terumteve eleve mív ifemucut adamut. ef odutta vola neki paradifumut hazóá. Ef mend paradifumben uolov gimilcítul munda nekí elnie. Heon tilutoa wt ig fa gimilcetvl. Ge mundoa nekí meret nū eneýc. ýfa kí no- pun emdul o3 gimilf twl. halal nec halalál holz...</p>	<p>Látjátuk feleim szümtükhel, mik vogymuk: isá, por és homou vogymuk. Měnyi milosztben terömtevé elevé miü isēmüköt Ádámot, és aduttá valá neki párádicsumot házoá. És mend párádicsumben valou gymilcséktül mondá neki élniě. Hěon tilutoá út igr fá gymilcsétül. Gye mondoá neki, mérēt nūm ēnēik : isá, ki napon ēmdöl az gymilcstül, hálálnek hálálál holz...</p>	<p>Látjátok, feleim, szemetekkel, mik vagyunk: íme, por és hamu vagyunk. Mennyi malasztban (kegyelemben) teremté kezdetben [Úr]mi ősünket, Ádámot és adta vala neki paradicsomot házzá. És mind[en] paradicsomban való gyümölcsöktől monda neki élnie. Csupán tiltá őt egy fa gyümölcsétől. De monda neki, mért ne ennék: „Bizony, [a]ki napon eendel az[on] gyümölcstől, halálnak halálával halsz”...</p>
<p><i>A halotti beszéd (Sermo super sepulchrum)</i></p>		

Hanna: – Az élő nyelvekkel sok a munka. A latin nyelv halott nyelvnek számít, alig változik évszázadok óta. A latinnal könnyebb dolgunk van, mint mondjuk a magyarral. A XVI–XVII. századi magyarnál szinte nincs helyesírás. Oda tesznek vesszőt, ahova nem kéne, ahova meg kéne, oda pedig nem tesznek. A kettős betűkkel is sok a probléma.

M.J.: – Pálócziival Kazinczy korában járunk. Kazinczy Ferenc nyelvújító munkája csak ért valamit!

Hanna: – Kazinczy után sokat javult a helyzet, de még rengeteg a hiba.

M.J.: – Az biztos, hogy nehéz nyelv a magyar. Hiába igyekszem szépen, helyesen írni, még mindig millió hibát ejtek. Ezért kérem fel Ábrám Zsuzsit és Victor Mónikát, hogy nézzék át az írástomat, mielőtt Nagy Péternek továbbadnám.

Tehát, adott a betű, adott a nyelv és kora. És jöttek ők, akik kódolt leveleket küldözgettek egymásnak, amit az utókor igyekszik megfejteni. Hogyan jött a kódfejtés nálad?

Hanna: – A titkosírás csak hobbi volt. Tanulmányaim közben szembe jött velem, – mint „latinossal” – néhány titkosírás, amit sikerült megfejtenem.

M.J.: – Biztos vagyok benne, hogy szeretsz Sudoku-t fejteni. Úgy gondolom, legalább annyira magas matematikai tudás szükségeltetik a kódok feltöréséhez, mint nyelv és korismeret.

Hanna: – Nem elég a nyelvi tudás, matematikai ismeretek és logikus gondolkodás mindenképpen kell hozzá.

Idézet Hannától valamelyik vele készült interjúból:

„Titkosírással, három évvel ezelőtt találkoztam először. Vadai István irodalomtörténész kollégám, aki már korábban is sikeresen fejtett meg kódolt iratokat, kapott két újabb megbízást. Az egyik Brodaries István 1525-ös levele, a másik Wesselényi Ferencé volt. Kíváncsian vettem bele magam, és egy hétféle alatt feltörtük az írásokat – ez a gyors siker adta a lendületet a továbbiakhoz. Azóta több, mint 35 kódolt szöveget fejtettünk meg.”

M.J.: – Úgy látom, hogy Vadai Istvánnál és nálad ez a kettős tudás adott volt.

Hanna: – István, a mentorom volt, három évet tanult matematikát (is) az egyetemen.

M.J.: – *Magyar Arion* címmel 2011-ben egy tanulmánykötet jelent meg Pálóczi Horváth Ádám születésének 250. évfordulójára (1760–1820). A több mint 435 oldalas konferenciakötetben a Te írásod is megjelent. „*Leleplezett titok. Pálóczi Horváth Ádám titkos, szabadkőműves dokumentuma*” címmel. A dolgozatodban részletesen leírod a megfejtés történetét és menetét. Úgy vélem, hogy akit komolyabban érdekel a megfejtés története, az majd megkeresi írásodat. A részletekkel most ne untassuk a Kárpáti Lapok olvasóit. Most inkább csak játszunk el egy kicsit a Pálóczi-féle titkosírással és annak megfejtésével.

A leírásod és a kulcsszavad „*purissimo*” alapján, a Vigenere-féle betűeltolós módszerrel én is próbáltam megfejteni a titkosított latin szót, de nekem nem sikerült. Hol hibáztam?

Hanna: – Ez nagyon egyszerű.

M.J.: – Mindjárt gondoltam...

Hanna: – Nem azt a megfejtő táblázatot és nem a megfelelő ábécé-t használtad, amit Pálóczi. A kódolásra a maitól eltérő ábécét használt.

„Ha hagyományos ábécét használunk, értelmetlen szöveghez jutunk. Ha viszont felvesszük az ábécé végére a *j* és *v* betűket, akkor megkapjuk a helyes szót. Mivel az egyik szó – *terrestris* – rejtjelzett alakjában szerepel a *v* és *j*, ezek sorrendje is meghatározható. Végeredményben a következő ábécé rekonstruálható:”

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U V W X Y Z J V

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A
C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B
D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C
E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D
F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E
G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F
H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G
I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H
J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I
K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P
R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q
S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R
T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S
U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U
W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V
X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W
Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X
Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y

									o
							m	p	
						i	n	q	
					s	k	o	r	
			s	t	l	p	s		
		i	t	u	m	q	t		
		r	k	u	x	n	r	u	
	u	s	l	x	y	o	s	x	
p	x	t	m	y	z	p	t	y	

Cpfhv VI.

α Qxyp ppuy mbiqer
gmqen **ttfuizvjb** mxxdzo-
uunx spnzy cxo Cppbjml
srxhxzvmā, Aecp, df Sfom-
rk hxodrt sftms psqxtoi-
qnyofj hbdhxkv: aopmy
pslpnz gfpznj sucynr fk-
nmsz, cu fknmez vkzmz
qyg cxo iku eptzq-qyg df-
lqhk fknmz eu fknme-
gav io sucyj nbxzxfrq
pxtmyzpty skph onpm rf-
izpfvh spemijgan: pbxh-
ffta ucl-cxl-qyg rxtđ eu
cbosn fsykiz eu fsyfvj
eylkjf lbdxrt psqsklar
vkeyjo acyqhk sxhinhpkk

ze

Codex VI.

α Quum post magnam
globi **terrestris** mutati-
onem solus cum Conjuge
superstet, Adam, de Semi-
ne humano serio prospic-
iendum haberet: annis
primis genuit statim fi-
lios, et filias vixit
que cum iis eorum-que de-
inde filiis et filia-
bus in statu naturali
purissimo sine omni re-
gulata societate: pate-
bant ubi-cum-que rura et
campi fruges et fructus
exigua labore propreeti
victui abunde sufficeba

nt

Utólag megkerestem a Jókai Mór eszkábálta titkosírásos ábécét. Úgy tűnik, hogy ő is az utóbbi ábécét használta azzal a kis eltéréssel, hogy a magyarban alig használ betűket – QXY – egyszerűen kihagyta a sorból.

l	–	L	Г	J	Г	T	l	Λ	V	<
a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l
>	=	ll	Г	Г	Г	l	l	Г	+	X
m	n	o	p	r	s	t	u	z	j	v

Hanna: – Pálóczi a szabadkőművesekről maga is írt egy regényt. Abból arra lehet következtetni, hogy legalább húsz év telik el, mire a latin nyelvű kódolt szöveg nyitjára lel. Az 1783-ban kapott, titkosírással írt szabadkőműves könyvecskét 1792-ben még nem tudta megfejteni. A 90-es évek végén már figyelik őt is a titkos rendőrök – akár Kazinczyt – ezért a titkos leveleit még bonyolultabb kódolással írja. Ekkor jöhetett rá, hogy azt az iratot, melyet húsz éve sikertelenül próbált feltörni, hogyan kell megfejteni. Erről egy 1810 körüli levelében számol be Kazinczynak.

M.J.: – Nem adta fel. (Lehet, hogy súgtak is neki a páholytársai, hiszen ő maga is és Kazinczy is szabadkőműves volt.)

Hanna: – Kítartó ember volt. Eltelt legalább húsz-harminc év, mire teljesen megfejtette a latin nyelvű titkosírást.

M.J.: – Valahol olvastam, hogy abban az időben legalább annyira divat volt úri körökben a titkosírás, mint amennyire divat manapság a keresztrejtvény- és a Sudoku-fejtés.

Hanna: – Korábban is használtak titkosírást. Első sorban, a diplomáciában.

Mivel általános gyakorlat volt és még tanítot-ták is a titkosírást úri körökben, a kor műveltebb polgárai több megoldó sémát is ismertek, ha valaki jobban megjárta az esztét, könnyedén készíthetett titkosírásos szövegeket, az egyszerűbbeket könnye-dén megfejthette.

Mozgalmasabb időkben, volt az elfogott titko-sított levelek feltörésének hivatala. A Habsburgok nagyon komolyan foglalkoztak a titkosított levelekkel. Általában a nagyuraknak, fejedelemnek a titkárai próbálkoztak az elfogott levelek megfejtésével.

Azért igyekeztek megbonyolítani a titkosítást, amennyire csak lehetett. A betűstatisztika megtervezése miatt egy-egy betűnek több számot (rejtjelet) is adtak.

M.J.: – De hogy van? A számokat 1-től 9-ig használhatom. Betűből elve több jel van.

Hanna: – A „té”-nek sok, a „cé”-nek kevesebb rejtjele volt. Egy betűnek lehet több rejtjele, de egy rejtjelhez nem tartozhat több betű. Általában 3 jegyű számokat használtak egy-egy betűjelhez. Vagy ponttal, vagy vesszővel választották el egymástól a kódolt jeleket. Szóval, tudtak ezek bonyolítani.

M.J.: – Csak ámulok és bámulok. Ezekre Te csak úgy rájöttél?

Hanna: – Nyilván rengeteg megfejtőkulcs kering a világban. Rengeteg kódfejtő tábla is fent van a világhálón. A kódfejtők folyamatosan tanulnak egymástól. Könyvtárakban, levéltárakban is rengeteg található. Ezeket mi tanulmányozzuk. Érdekes volt az is, hogy hogyan fejtette meg maga a címzett a levelet.

M.J.: – A szöveg kódolása némi idővel járt. A dekóder ismeretében a visszafordítás hosszabb, vagy rövidebb időt vett-e igénybe?

Hanna: – A visszafordításnál sokat kell számolni. Nagyon macerás. Az ember belebutul, mire végez. A számokat használó titkosírásnál a visszafejtés az viszonylag hamar meg volt. Azért a diplomáciában nem voltak ezek olyan nagyon hosszú szövegek. Csak a fontos részeket titkosították. Ami rendszerint arról szólt, hogy „küldj még pénzt!” – főleg a török időkben. Vagy arról, hogy itt vagy ott van a sereg...

Egyébként magánhasználatban is találkozunk vele, főleg a XVI–XVII. században.

Hannával készített interjúk közül egy újságírói kérdés: „Miről álmodik egy kódfejtő?”

Hanna: – A világszerte megfejtetlen titkosírások tízes listájáról. Például a Yale Egyetemen található Voynich-kéziratról. Azt sem tudjuk a nagy alakú pergamenkönyvről, milyen nyelvű a szöveg, amely mellett mesebeli növények, csillagjelek, fűdőző nők láthatók.

A Beale-papírokról az a hír járja, hogy az amerikai polgárháború alatt elrejtett aranykincsek helyét őrzi.

A Rohonci-kódex a mi Akadémiai Könyvtárunkban pihen. Több, mint 200 oldalas, 1550 körüli könyv, evangéliumi jeleneteket ábrázol. Az már ismert, hogy jobbról balra íródott. Rejtjeleinek számát 400 és 800 közé teszik, merthogy még az sem világos, egyáltalán mi számít benne egy rejtjelnek. És vajon az üres háromszög tartalmilag különbözik-e a tömörtől, vagy csupán megfolyt a tinta?! Jellemző, hogy már az az ismeretanyag egy kötetet megtöltött, miként nem sikerült senkinek sem megfejteni...

M.J.: – És miről álmodik egy kódfejtő – mostanában? Gondolom először: hogy erős tűz legyen végre

Gáfor mester kályhájában. *(Hannának a szépen épített téglakályhával meg vannak elégedve. Nehezen melegszik fel, de sokáig tartja a meleget.)* Most, mivel telnek a napjaid?

Hanna: – Mivel telnek? Eddig dolgoztam. Állás-keresőben vagyok. Most lustizom egy kicsit. Most, hanyagolom a tudományt is, abból nem lehet megélni. Az egyetemeken nem nagyon van hely.

M.J.: – Hiába volt a *Summa cum laude*?

Hanna: – Hiába. Megvonják az egyetemektől a pénzt. Összevonják a tanszékeket. Kevesebb tanár kell. Elég reménytelen a kilátás ilyen irányban.

M.J.: – És mit tudnál tanítani?

Hanna: – Történelmet, latint.

M.J.: – Ez akkor most egy nagy titok, hogy hogyan lesz tovább?

Hanna: – Ez most valóban egy nagy titok, hogy hogyan lesz tovább. Remélem, adódik valami előbb-utóbb.

M.J.: – Miért nem mész el hétköznapi titokfejtőnek? Mi hétköznapi emberek nap, mint nap találkozunk titkosított szövegekkel a mindenféle hivatalokban, főleg a banki szerződésekben. Olyan, egyébként magyar szavakat használnak az adott szöveggörnyezetben, amit nem tudok azon a helyen értelmezni. Hasonlatosak Sigmund Freud: Álomfejtés című könyvéhez. Ötször futottam neki, de mind az ötször, már az első mondatnál elvéreztem. Nekünk, hétköznapi embereknek, ügyvédek, könyvelők segítségét kell igénybe vennünk a szövegek megfejtéséhez.

Hanna: – Hát igen, meg tudom érteni a problémát. Adódnak rejtélyes iratok, de nem olyan izgalmasak, mint a titkosírás.

A szöveget javította Vámos Hanna és Victor Mónika. Köszönöm a segítségüket.

Mályi József

Hanna a turista

Vámos Lacival 1997. nyarán találkoztam először. Hannáról 2002-ből van első emlékem. A Magyarországi Kárpát Egyesület a Radnai-havasokban tartotta az akkor még évente rendszeresen megrendezett nyári táborát (Bánhídi Attila érdeme). Hanna kicsi, törékeny természetével, néprajzi vonatkozású kiránduláson elkísért a Visó-völgyében. Megcsodáltuk a monumentális máramarosi kapukat. „Méteraránynak” beállítottam néhány kapualjba.

Így néz ki egy szépen tálat tölthető káposzta: kép, képek Hannáról és a szatmári káposztáról, valamint földön és vízen

Azoknak, akiket Vámos Hanna kódfejtései mélyebben érdekelnek, ajánlom a következő oldalakat meglátogatni:

Vámos Hanna: Magyar Arion

Leleplezett titok. Pálóczi Horváth Ádám titkos, szabadkőműves dokumentuma.

<http://plone.iti.mta.hu/Memberr/szerk/pba/07-Vamos-MagyarArion.pdf>

Szabad Föld 2013. november 16.

http://www.szabadjfold.hu/csalad/vamos_hannakodolt_levelek_a_multbol

Vámos Hanna: Az aesopusi állatmesék romulusi szöveghagyományának szerkezete.

http://doktori.bibl.u-szeged.hu/2619/1/Vamos_Hanna_Romulus.pdf

Mi a jó túrakiírás titka?

A feltett kérdés nyilvánvalóan költői, hiszen olyat még nem találtak ki, ami bármilyen nehéz és körültekintő munkával készült is, mindenkinek elnyerte volna a tetszését. Fanyalgó népség mindig volt, van és lesz. A hóbörgőknek ilyen esetekben magam részéről csak annyit szoktam mondani, tessék jobbat csinálni. Persze olyat még nem láttam, illetve olyannal még nem találkoztam, hogy bármelyik éles eszű kritikusom egyáltalán bármit is tett volna, nem még jobbat. Az emberi természet már csak ilyen.

Előre elárulom, hogy a példának bemutatandó *Pestkörnyéki Kárpát Egyesület* tervezett programja – nevezetesen az, amire jelentkeztem –, nekem nagyon tetszik. Miért? Na, erre szeretnék választ adni.

A túrakiírás *tartalmi része* nagyon fontos. Mégsem ez írásom tárgya, hanem a tervezett túraprogram *megjelentése*, az egyesületi honlapon való bemutatása. Ugyanis, több olyan – a mai legkorszerűbb – informatikai technológia rejlik benne, amelyet az átlag felhasználó szeme észre sem vesz, eszébe sem jut ezen link(ek) alkalmazásának lehetősége. Na, most nem a magyarban használatos – rendszerint férfire mondott – jelzőre tessék gondolni, hanem az angoltól átvett és az informatikai szóhasználatban meggyökeresedett jelentésre. Ebben az értelemben a *link valamibehez kapcsolódást* jelent. Használatával értékes többlet tartalomhoz jutunk. Íme az említett kiírás, amelynek segítségével feltárom az elrejtett érdekességeket.

TÉLI TÚRA A BIHAR-HEGYSÉGBEN

Hótaposás a Pádis-fennsíkon

Időpont: **2016. február 24-től 28-ig.**

Szállás, elhelyezés: **Pádisi Turistapihenő**, 4 férőhelyes, fürdőszobás, fűthető faházakban.

Szállásköltség: **150-RON/faház/éj**, a 4 éjszakára: **600-RON/faház** (tehát, ha 4-en vannak egy faházban, akkor **37,5-RON/fő/éj**, a 4 éjszakára: **150-RON/fő**).

Étkezés: félpanzió, **45-RON/fő/nap**, összesen: **180-RON/fő**.

Utazás: személyautókkal.

Figyelem! A Pádisra vezető utat kb. két éve leaszfaltozták, tehát jó minőségű, viszont csak január 20-ig **takarítják meg a hótól**. De akkor sincs gond, ha emiatt nem lehet feljutni, mert a szállásadó a saját járművével fölszállítja a vendégeket.

Indulás: 24-én, szerdán reggel **7 órakor**.

Felszerelés:

A téli túrához alkalmas öltözék – bakancs, túrabot (hótányérral), hótalp, fejlámpa, sí-, vagy napszemüveg, termosz.

A túrák (tervezet, hóviszonyoktól függően változhat):

1. nap (csütörtök): Pádisi Turistapihenő – Szamos-bazár – Pádisi Turistapihenő.

Táv, szint: 16 km, 720 m.

2. nap (péntek): Pádisi Turistapihenő – Kék Magura – Boga-kilátó – Pádisi Turistapihenő.

Táv, szint: 14 km, 680 m.

3. nap (szombat): Pádisi Turistapihenő – Ponor-rét – Csodavár – Glavoj-rét – Pádisi Turistapihenő.

Táv, szint: 12 km, 640 m.

Túravezető: Polgár Lajos, Vámos László

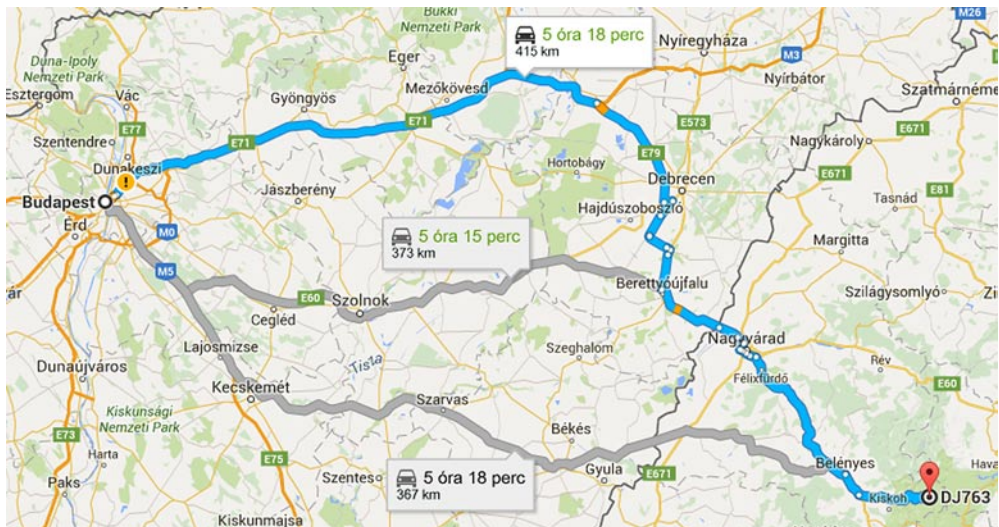
Jelentkezés: az alábbi lap kitöltésével; határidő: **január 30.**

Mit látunk az egyesületi oldalon elének táruoló túrakiírásban?

A topográfiai eszközök alkalmazásával világos, áttekinthető felületet, amelyben különböző kiemelések segítik a szöveg értelmezését. Esetünkben a színeknek nem csak esztétikai jelentősége van, hanem azok jelölik a linkelt tartalmat. Ezt úgy vesszük észre, ha a számítógép egerével mozgatva a kurzort, annak alakváltozására tekintünk. (A leírásban feltételezem, hogy a felhasználó megfelelően installált és programokkal telepített, internet kapcsolattal rendelkező számítógépet használ.) A nyílból kéz ikon lesz, mihielyt a **Hótaposás a Pádis-fennsíkon** címszövegre érünk. Internet böngészőtől függően ezzel egy időben az alábbi keretezett sor lesz látható: http://karpatok.eu/sites/default/files/attachment/2016_02_24-28.pdf. Ez a link kapcsolódik a 2016_02_24-28.pdf nevű tartalomhoz, amely nem más, mint a főképernyőn látható szöveg. Azzal a különbséggel, hogy ez a dokumentum levélben továbbküldhető, kinyomtatható.

A következő kattintanivaló a szállás, elhelyezés sorban a **Pádisi Turistapihenő**. (<http://szallas-erdely.hu/hu/property/padisi-turistapihenoe.html>) A Kedves Olvasó bizonyára kitalálta, ez a leendő szálláshely bemutatása a tulajdonos-üzemeltető honlapján meghirdetett módon.

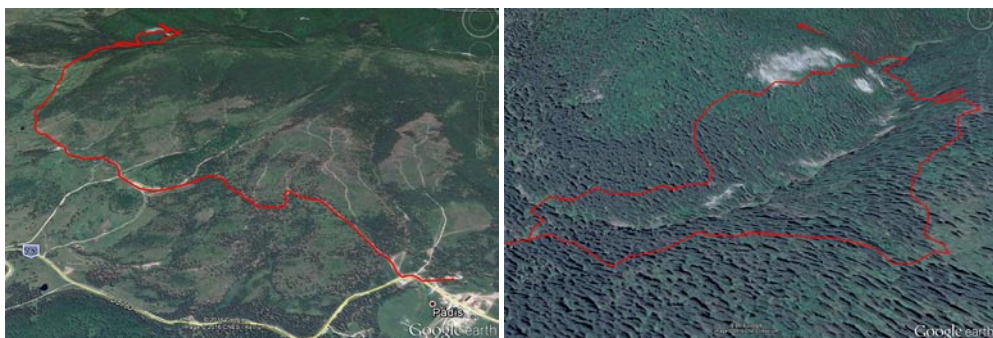
Mi van, ha az **Utazás**-ra kattintunk? Ezen link segítségével pedig megtudhatjuk, hogyan juthatunk el Budapestről a Pádisi Turistapihenőbe. Nem is egy, hanem mindjárt három lehetőséget is láthatunk a Google térképen, amit mi magunk módosítani tudunk:

A következő hivatkozás (**takarítják meg a hótól**) a Bihar Megyei Hegyi- és Barlangimentő Szolgálat közleményét megjelenítő oldalra visz. Fontos információ ez is, de számomra ennél izgalmasabb a tervezett túrák nyomvonalainak térképes megtekintése, valamint a táv és a szint látványa.

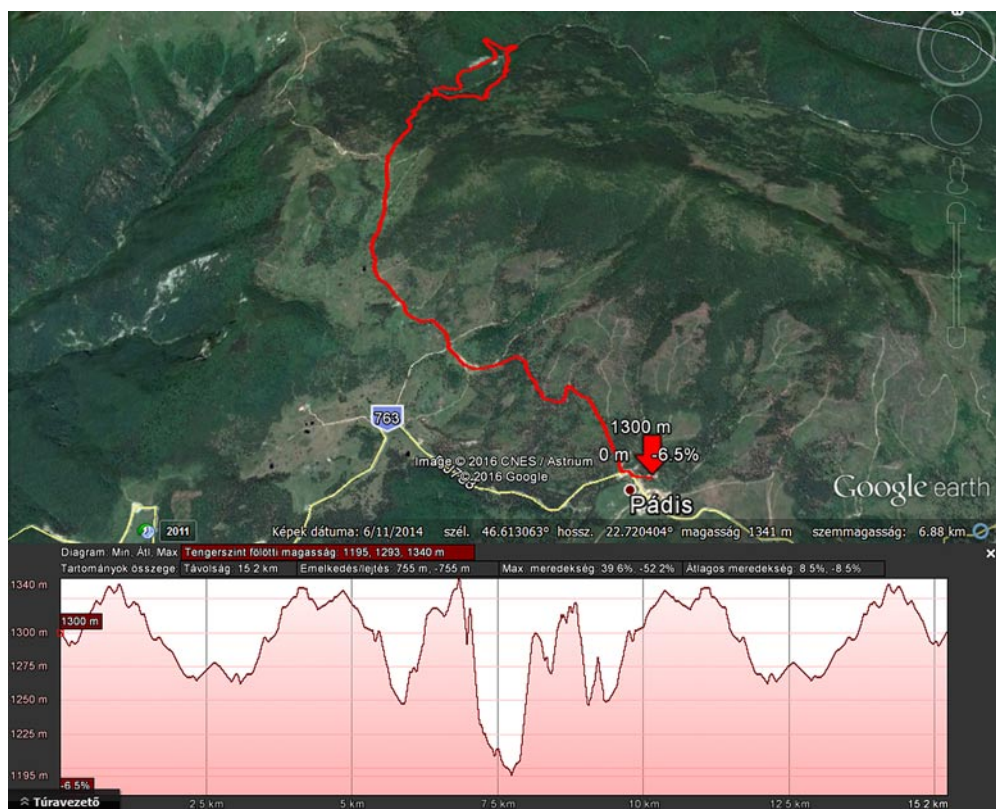
Mi történik ha pl. az **1. nap (csütörtök)**-re klikkelünk?

Nem véletlen említettem a megfelelően installált és programokkal telepített számítógép meglétét. Nálam a kattintást követően a *Google Earth Pro* program indult el, miután kiválasztottam a *kmz* típusú fájl megnyitását a mentés és a mentés másként közül. A földgömb látványos forgását követően pirossal kiemelten megjelent a *bejárando útvonala*. Amit aztán a program gombjai segítségével lehet kicsinyíteni, nagyítani, forgatni, úthosszat mérni, stb. Az útvonalat egérmozgással követve láthatjuk az adott hely magasságát méterben, valamint a szélességi és hosszúsági koordinátákat. Kis ügyeskedéssel az útvonalunk sík ábrázolásából térbelit varázsolhatunk, amely elég látványosan jeleníti meg a leendő gyalogösvényünket.

Az első napi útvonal – a Szamos-bazár – teljes szakasza síkban, valamint egy részlete térben ábrázolva

A térbeli útvonalból már látjuk, hogy lesz fel-le szakasz bőven. Pontosan mennyi és annak eloszlása hogyan alakul, az a magasság-távolság diagramból számszerűsíthető. Ehhez a *Domborzat profil megjelenítése* parancsot kell kiválasztani és láthatóvá válik a kínlódásunk vagy az örömünk tárgya. A kedves kiránduló a domborzat profil ismerete alapján el tudja dönteni, alkalmas-e az adott útvonal végigjárására. Ugyanezzel a módszerrel ábrázolhatók a jelzett további túranapok térképi adatai.

A vizsgált útvonal – a Szamos-bazár – magasság-távolság diagramja a Google Earth-ben megjelenítve

Ha van GPS készülékünk

Ezzel még nincs vége a felkészülési kalandnak. Hiszen az útvonalat leíró kmz kiterjesztésű fájl fel tudjuk használni a turista GPS navigációs készülékünk számára. Nekem Garmin típusú van, ebbe való betöltés módját röviden vázolólok. A számítógépünkre telepített Garmin BaseCamp program lesz a segítségünkre. Ennek *import* funkciójával egyszerűen be tudjuk olvasni a kmz típusú fájl és ami azonnal – a megfelelő térképen – nyomvonalként megjelenik. A magasságprofil láthatósága érdekében további parancsot kell kiadnunk: (01_Szamos_Bazár sorra jobb egérgombbal kattintva, majd a legördülő menüből) *Kiválasztott nyomvonalmagasság beállítása a térkép alapján*. Ennek hatását akkor láthatjuk, ha 01_Szamos_Bazár sorra most a bal egér gombbal kettőt kattintunk és a kapott ablakban a *Tulajdonságok* fül alatt az *emelkedés* és a *süllyedés* adatok olvashatók. Esetünkben 720 m mindkettő. Látványosabb az eredmény, ha átlépünk a *Diagramba*. Ekkor viszont láthatjuk a Google Earth programban megjelenített és megismert magasság-távolság grafikont.

A következő lépésben a nyomvonalunkat egyszerűen töltjük át a számítógépünkre csatlakoztatott GPS készülékünkbe (01_Szamos_Bazár kijelölése, *Eszköz menü* majd *Küldés a készülékre\Kiválasztás készülékre küldése* parancs). A túrakiírásban lévő másik két nyomvonallal hasonló módon kell eljárunk. Ezzel navigálás szempontjából uttrakészek vagyunk.

Tömörített élménybeszámoló

A bemutatott túrakiírás készítőit nem győzöm eleget dicsérni. Amellett, hogy a programra való előkészület alapos és pontos, még az ismertetés, a „marketing” tevékenység is kimagasló. Olyan többlet információkat kapunk, amelyek nagymértékben segítik az érdeklődőt a túrára való jelentkezés eldöntésében. Ha pedig rászántuk magunkat a kirándulásra, akkor a felkészüléskor vesszük nagy hasznát az alapos tájékoztatásnak.

Amint a bevezetőmben említettem, a kiragadott példa azon hasonló magas színvonalúan megjelenített egyesületi túraprogramok közül lett kiválasztva, amelyet a PKE közösséggel volt szerencsém – immáron múlt időben írva – végigjárni. A kirándulás gyakorlati megvalósítására is csak felsőfokban tudok emlékezni. Professzionális előkészítés, professzionális megvalósítás.

A hazaérkezést követően – szinte azonnal – az egyesületi honlapon megtaláljuk a fotókkal gazdagon illusztrált rövid összefoglalót.

Nagy Péter

Hótaposás a Pádis-fennsíkon

Míg itthon havat eddig csak mutatóba lehetett találni, addig a Bihar-hegységbeli Pádis-fennsík érkezésünkkor méteres vastagságúval várt bennünket, ami az ott töltött három túranap alatt még gyarapodott is.

A friss időjárás jelentés ismeretében felcseréltük a túrák sorrendjét és csütörtök reggel a Kék Magura – Boga-kilátó körnek szikrázó napsütésben indultunk neki. Estére már erősen havazott, hogy aztán pénteken – váltakozó erősséggel – szinte egész nap folytatódjék. Ilyen körülmények között a Szamos-bazárba való leereszkedést, a „Babilon kapuja” barlangbejárat megközelítését csak a merészebbek választották. Szombaton a Ponor-rét – Csodavár – Glavoj-rét kör kezdetekor még szállingózott a hó, szürke felhők takarták az eget. A Glavoj-réten elfogyasztott elemózsia után a kék ponton haladva a Csodavárat felülről már tiszta időben tudtuk megnézni. Az impozáns Portálhoz vezető elágazásnál ismét kétfelé vált a csapat. Hazafelé előtűnt az ég, estefelé varázslatos fények csillogtak a fenyőfákon és a havon, rajzoltak mesészerű árnyékokat.

Szállásunk, a Pádisi Turistapihenő jó választásnak bizonyult. Szívélyes fogadtatás és ellátás, bőséges és változatos reggeli és vacsora várt, az átélt élmények koccintások melletti megosztására pedig jó lehetőséget biztosított a tágas közösségi tér. A vasárnapi hazaindulást némi izgalom előzte meg, hiszen ebben az időben nem tisztítják a felvezető szerpentint és az autókát is erősen behavazta az idő. Ahol kellett a szállásadó terepjárója segített, végül is gond nélkül leértünk. A nagyváradi 15 fokos melegben egész hihetetlen volt visszagondolni arra, hogy a reggeli ébredéskor még méteres jégcsapok köszöntöttek bennünket az ablakon keresztül.

**<http://www.karpatok.eu/hotaposas-padis-fennsikon>
A felvételeket készítette: Mocsári László**

Szállásadónk finom házipálinkával fogadott minket. Természetesen nem csak az Ő egészségére koccintottunk

100 éves sportesemény a Börzsönyben

Annak ellenére, hogy már 7. alkalommal rendeztük meg „Börzsönyben 100 éves a Sísport” elnevezésű teljesítménytúránkat, kissé csalódottan vettük tudomásul, hogy hó hiány miatt újra elmarad Nagy-Hideg-hegyen a síverseny.

Sajnos a tél nem mindig akkor érkezik, amikor várjuk, így csak a nevében idézhettük fel az egykori esemény emlékét. Az időjárás elemben nagyszerűen alakult, a hó hiányát leszámítva, a résztvevők végig napsütésben és viszonylag sármentes utakon teljesítették a 20 és a 30 km-es távot.

A rendezők semmit sem bíztak a véletlenre, Stauróczy Tamás a túra szervezője már pénteken felment a hegyre. Őt követte szombaton a népes rendezőgárda, mely estére 14 fő-re szaporodott. Így minden ellenőrzőponton megerősödvé, készítettük elő vasárnapra a versenyt.

Hőjelentés a sípályáról. Gyalogos teljesítménytúra lett megtartva

Az előző évekhez hasonlóan, az idén is több mint 80 fő regisztrált a rajtban, ennél többen, 100 fő felett, csak havas teljesítménytúránkon indultak. Nagy-Hideg-hegyen rendezett alpesi síversenyeken 15–25 fő indult.

Minden rendezvény hordoz magában új tapasztalatot, mindig van észrevétel, ezeket igyekszünk a következő versenyen korrigálni. Köztudott, hogy a Börzsönyben csak imitt-amott van mobil telefonos térerő, így nagyon fontos erről a kevésbé gyakorlott indulókat tájékoztatni. A rendezők sem számíthatnak arra, hogy a verseny folyamán tudnak kommunikálni az egyes ellenőrző pontok között. Ezért az előzetesen egyeztetett menetrendet érdemes betartani. A söprögetők fontos feladatot látnak el, a verseny zárásakor. Végigmennek a kijelölt útvonalon begyűjtik a lemaradókat, a kihelezett pecsételőket és útvonal irányjelzőket.

A szervezők rutinja végül is sikeresen vette az akadályokat és a verseny végére mindenki konstatalta, hogy egy újabb rendezvényt sikerült lebonyolítanunk. Találkozunk itt újra, egy év múlva, reménykedve, hogy a nevében is jelzett „Börzsönyben 100 éves a Sísport” gyalogos teljesítménytúra mellett, megrendezhetjük Nagy-Hideg-hegyen a mindannyiunk által érdeklődéssel várt síversenyt.

Ezzel tisztelegve elődeinknek, akik hagyományt teremtettek e szép téli sportágnak a Börzsönyben.

Szőcs Ernő, MKE

A verseny útvonalának előkészítése

Sítúrázás a Hargitán

Rajt után a sifutó versenyszámban

A Madarasi Hargita kétségtelenül nem csak egy téli kiruccanást jelent az Magyarországi Kárpát Egyesület tagságának a hófödte hegyek közé, ennél jóval többről van szó. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület tagjai már várnak bennünket. Az esti tábornyitó barátságos hangulata, a borozgatás, a közös éneklés, igazi turistatalálkozóznak ad helyet.

A már szinte kötelezően elvárt alpesi síversenyek mellett, nagyszerű hótalpas és gyalogos túrák között lehet válogatni, melyek a közeli-távoli csúcsokat veszik célba.

A Rákosi vagy a Csicsói Hargitára szervezett túrák, mind gyalogosan mind pedig sílécen is teljesíthetők. Többen közülünk sítúra, illetve sifutó lécet is hozunk magunkkal, és napközben vagy a síliftek leállása után szívesen teszünk kisebb nagyobb túrákat a környéken.

Érdekes egy rövid történeti kitekintést tennünk. A legrégebben ismert „sifutás” – mint a téli közlekedés legkényelmesebb eszköze – fejlődése során számos átalakuláson ment keresztül. A sí első megnyilvánulási formája a „sifutás” volt. A sítúrás, a lesiklás csak jóval később jelenik meg. Habár az első alpesi síversenyeket már az 1900-as évek elején megrendezték, mégis egy hosszú folyamat eredménye mire megjelenik a téli olimpia programjában (1936).

Érdekes adalék, hogy az első téli olimpián 1924-ben Chamonix-ban a síversenyeken csak az 50 km-es sifutó szám szerepelt. A sifutás egy ciklikus mozgás-

forma, mely egyéni ritmusban űzhető, zárt vagy nyílt terepen egyaránt nagy élvezetet jelent.

Az osztrák sí neves úttörője Matthias Zdarsky megjegyezte: „az emberi jószág a természetességben keresendő” a sifutás két lényeges összetevőjére célozva.

Elsősorban a mozgás látványosságát próbálta kihangsúlyozni. A sifutás, mint a természetes mozgásokat összesítő sportág nem feltételezi az alapképességek (erő, gyorsaság, állóképesség, egyensúlyérzet) különleges formáit. Ugyanakkor a mozgás minősége is másodlagos. Ez azt jelenti,

hogy azoknak is, akik kevesebb edzéssel rendelkeznek, kevesebb tehetséggel vannak felruházva, módjukban áll aktívan és sikeresen gyakorolni a sifutást.

Másodsorban a minket körülvevő környezet, ahol lehetőségünk van túrázni, különleges élményt kínál.

Hargitai sítáborunkban az alpesi síverseny nagyságrendileg felülírja a sifutóversenyt, mind létszám, mind pedig látvány tekintetében. De meg kell jegyezni, hogy a sifutásnak minden évben akadnak követői, akik már korra reggel a síliftek elindulása előtt hajlandók egy látványos megmérettetésre. Ilyenkor a reggeli órákban az ébredő természet nyugalma az uralkodó látvány, melyben néhány lelkes sifutó töri meg az erdő csendjét.

Mindenkinek csak ajánlani tudjuk ezt a szép téli sportágat, mely Magyarországon figyelembe véve a földrajzi és éghajlati viszonyokat a téli sportok közül leginkább űzhető.

Az anyagi ráfordítás sem elhanyagolható, a felszerelés jóval olcsóbb, sibelet nem kell hozzá és a pályát, terepet mi magunk is megválaszthatjuk.

A túrák nyújtotta élmény, a hóval borított táj szépségében nagyon sokan vélik felfedezni a mindennapi stressz levezetésének egyik legjobb módszerét.

Napjainkban az egészséges életmód, a tudatos egyéni és társadalmi élet kialakítása céljából egyre többen hódolnak ennek a szép téli sportágnak.

Szöcs Ernő, MKE

MKE sívervény erdedények 2016.

2016-ban a vándorszerleget az MKE csapata nyerte.
(Pontversenyben az MKE 29 pont, az EKE 21 pont.)

Lesiklás – Gyermekek, Leány

Nevek	Egyesület	Idő
1. András Csenge	EKE	39.39"
2. Imre K. Orsolya	Csíkszereda	39.43"
3. Imre K. Réka	Csíkszereda	40.20"
4. Botár Boróka	Csíkszereda	41.15"
5. Tóth Borbála	Csíkszereda	41.35"
6. Szőke Eszter	Csíkszereda	47.70"
7. Botár Anna	Csíkszereda	50.30"
8. Benedek Dorka	Csíkszereda	52.05"
9. Kovács Anna	Csíkszereda	61.64"
10. Kovács Nóra	Csíkszereda	62.26"

Lesiklás – Gyermekek, Fiú

Nevek	Egyesület	Idő
1. András Tibor	EKE	32.15"
2-3. Tözsér Márton	Csíkszereda	36.18"
2-3. Tóth Balázs	Csíkszereda	36.18"
4. Sitkéry Iván	MKE	36.98"
5. Tözsér Miska	Csíkszereda	37.30"
6. Bőjte Vince	Csíkszereda	39.05"
7. Botár András	Csíkszereda	39.77"
8. Botár Márton	Csíkszereda	40.67"
9. Szőke Balázs	Csíkszereda	41.18"
10. Imre K. Márton	Csíkszereda	49.90"

Lesiklás – Ifjúsági, Leány

Nevek	Egyesület	Idő
1. Len Henrietta	EKE	33.80"
2. Hamvas Villő	Budapest	36.40"
3. Méhes Jennifer	MKE	59.70"

Lesiklás – Ifjúsági, Fiú

Nevek	Egyesület	Idő
1. Bolya Koppány	MKE	35.48"
2. Bolya Bors	Budapest	37.31"

Lesiklás – Felnőtt I, Férfi

Nevek	Egyesület	Idő
1. Galgóczi András	MKE	32.36"
2. Gál Sándor	MKE	32.48"
3. Kárpáti Balázs	MKE	32.86"
4. Len Barna	EKE	33.30"

Lesiklás – Felnőtt II, Nő

Nevek	Egyesület	Idő
1. Len Gabriella	EKE	33.99"
2. Lindmayer Éva	MKE	34.40"
3. András Judit	EKE	37.86"
4. Hompot Lídia	EKE	46.66"
5. ifj. Méhes Lászlóné	EKE	73.00"

Lesiklás – Férfi

Nevek	Egyesület	Idő
1. ifj. Méhes László	MKE	32.55"
2. Szöcs Ernő	MKE	32.78"
3. Sitkéry Zoltán	MKE	33.80"
4. Hajdú Endre	MKE	35.70"
5. Kéri Attila	MKE	35.71"
6. Galgóczi Csaba	MKE	36.26"
7. András Zsolt	EKE	41.64"
8. Hevesi András	MKE	41.85"
9. Putnoki Sándor	MKE	44.69"
10. Kovács Ádám	MKE	45.44"

Lesiklás – Senior I. II, Férfi

Nevek	Egyesület	Idő
1. Méhes László	MKE	35.00"
2. Zsömböly Péter	MKE	36.40"
3. Soós Gábor	EKE	37.89"
4. Tényi György	MKE	38.02"
5. Lőrinczi István	EKE	38.22"
6. Nichoara Cornel	EKE	38.69"
7. dr. Kiss Sándor	MKE	39.00"
8. Bernáth Sándor	EKE	39.22"
9. Meyndt György	MKE	39.70"
10. dr. Dezsény Zoltán	MKE	43.00"
11. Albert Csaba	MKE	48.52"

Sífutás

Nevek	Egyesület	Idő
1. Szöcs Ernő	MKE	1p 38"
2. Méhes László	MKE	2p 11"
3. Gál Sándor	MKE	2p 23"
4. Meyndt György	MKE	2p 30"
5. Bugerova Paulina	MKE	2p 48"
6. Kovács Ádám	MKE	3p 00"

Lesiklás – Senior I. II, Nő

Nevek	Egyesület	Idő
1. Soltész Ágota	MKE	35.32"
2. Iványi Emőke	MKE	46.87"
3. Rózsavölgyi Hilda	MKE	56.57"

„Léptünk nyomát rég be-
lepte már a hó...”
„A megtett útról már a
hírmondó beszél...”

Húsz éve koszorúzta meg Mályi József, kiváló magyar hegymászó, a Kárpátokat, az „Első Kárpát-Koszorú Expedíció” teljesítésével. Téli körülmények közepette végigment a gerincen, Dunától-Dunáig, Orsovától a Pozsony melletti Dévényig. Ezt az emberfeletti kalandot télen megtennie senkinek sem sikerült, sem előtte, sem utána. Kiváló hegyismeret, nagy gyakorlat, megszállottság, óriási akaraterő szükséges a néhol derékig érő hóban, máshol siléccel, sziklákon keresztül, szélöntött fákön átmászva, gyakori ködben, lavina veszélyben haladni, mínusz 28 fokos fagyban sátrat verni. Mindezekből bőven kijutott Józsinak, sőt volt, amikor bőrig ázott.

Mályi József Kárpát-koszorúja

Az expedíció megálmodója, megszervezője és kivitelezője Mályi József volt. Józsi alaposan előkészítette a mintegy 2500 kilométeres gerinctúrát. 1995 őszén Brassóba érkezett, Erdélyi Kárpát-Egyesületünk segítségét kérte, amikor majd térségünkbe érkezik társaival. Elámulva, hitetlenkedve hallgattam tervét. Elmondta, megjárta eddig a Pamír és a Kaukázus legmagasabb csúcsait is. Déli-Sark expedíciót szeretett volna, amihez lehetetlen volt előteremteni az anyagiakat. Hasonló nehézségű túrán töprengett, így talált rá a közeli Kárpátokra. Mint mondta; „A hatá-

rok megnyílásával járhatnánk az Alpok szép vidékeit is, de szerintem hasonló nagyszerű élmény túrázni a Kárpátokban, azzal a különbséggel, hogy itt még lehet találni érintetlen tájakat.”

Szenzációs hírt közöltek 1995. december 6-án a hírügynökségek: „Négy vakmerő budapesti hegymászó nem mindennapi vállalkozásba fogott. Elindultak a Vaskaputól, Orsováról, hogy bejárják a Kárpátok bérceit. Mondhatni, emberfölötti kalandra vállalkoztak, hiszen emberfia ilyen utat még nyáron sem tett meg. Jogos tehát a páratlan gerinctúra elnevezése: Első Kárpát-Koszorú Expedíció.”

Brassói EKE osztályunk felkészült az expedíció fogadására

1996. január 15-én, hétfőn reggel, megérkezett terepjáró autóval Magyarai Gábor, kiváló barlangász, a völgycsapat vezetője, a gerinccsapatnak szükséges rakományal, amelyet leraktunk a pincénkbe. Vele mentem a Királykő lábánál fekvő Plaiul Foii turisztaközponthoz (849 m), ragyogó, havas, napsütéses, mínusz 10 fokos hidegben. Józsiék még nem érkeztek meg. Gabi javaslatára elindultunk fogadásukra. *Egyik legszebb turista élményemet élhettem meg.* Közel kétórai gyaloglás után, a Fogarasi-havasok felé vezető völgyön, érintve a Rudarita erdészkontont (9 km), jöttek velünk szembe a hótól, szélről cserzett, napbaránított hegymászók. A Fogarasi-havasok 70 km hosszú gerincét végigjárva érkeztek. Éjszakára nálunk pihentek meg. Józsi kibérelte hálószájkával az ebédlőasztal alatti helyet. Az expedíció másik három tagja: Mezey László, Ferenci Miklós és Papp Imre is jelentős hegymászó múlttal rendelkezett. Józsi elmondta, most, a

negyedik Fogaras-főgerinc kísérletre sikerült eljusson a 2544 m magas Moldoveanu csúcsra. Újév előtt, Szébenben, kellemetlen kalandjuk akadt a pénzváltókkal, akik be akarták csapni őket. Szerencsére Józsiék voltak az erősebbek. A téli havasok káprázatos szépsége bőségesen fizetett minden nehézségért.

Következett a Királykő átszelése. Részünkről Máthé István segítette két napon át a hegymászókat, megmutatta a biztonságos átjárót. Még arra is jutott ideje, hogy széki néptáncra tanítsa a fiukat. A láncoknál előkerült a hátizsákból a hegymászó kötel is. A Királykő legmagasabb csúcán, a Pásztor-ormon, a vendégriasztó erős szél csupán röpke megállást engedélyezett. Hágóvasak segítségével gyorsan ereszkedtek le Fundatara, ahol a barátságos Mosoiu család frissen fejt tejjel, telemeával és szállással kínálta az ismeretlen turistákat. Másnap következett a Bucsecs bevétele. Újabb segítőtársak érkeztek, a brassói Kárpát-speci-alista Zakariás Antal és a kiváló sepsiszentgyörgyi alpinista Balló Zoli. „Tóni gőzmozdonyként törte

Az 1995/96-os, Első Kárpát-Koszorú Expedíció induló csapata Herkulesfürdőn: Mezey László (Budapest), Ferenci Miklós (Budapest), Papp Imre (Budapest), Nagy Lajos (Kolozsvár), Kerekes Gábor (Kolozsvár), Mályi József (Budapest), Gyurka László (Kolozsvár), Horváth Alpár (Kolozsvár), Kádár Arnold (Kolozsvár) és guggol Bogya Zoltán (Kolozsvár)

A Bucsecs túrára elkísért a brassói Zakariás Tóni hegyvezető is

előttünk az utat a mély hóban” – emlékezett vissza Józsi. Még besötétedés előtt elérték a Bucsecs-patkót, s egy ajtó, ablak nélküli esztenában húzták meg magukat. Borús, ködös reggelre ébredtek, szállingózott a hó. Délben értek fel az Omul csúcsra, majd, amint azt elmondták, az álomszép Szarvas-völgyön ereszkedtek le, minden baj nélkül.

A Kárpát-kanyar következett. Predealtól a Bra-tocscsai-hágóig Józsiékkal tartott Kovács Attila az EKE Brassó akkori elnöke.

Ez a szakasz volt talán a legkritikusabb. A mostoha időjárási viszonyok miatt az egynaposra tervezett út három napig tartott. Mínusz 28 fokos hidegben, orkányszerű szélben, roppant lassan lehetett haladni, a nagy ködben csak fél méterre lehetett látni.

Magyari Gábor a völgycsapat vezetője. Orsovától Dévényig lelkesen és nagy szakértelemmel kísérté végig a gerinccsapatot. Nélküle, aligha valósult volna meg az Első Kárpát-Koszorú Expedíció

Az Első Kárpát-Koszorú Expedíció legfőbb támogatója és segítője Kaiser Erika volt

Tíz percenként váltották egymást elől, a 60-70 centis hó taposásában. Este a sátorban a benzinfőző befagyott. A harmadik napon a gyakorlatozó hegyivadások lövedékei is körülöttük röpködtek. A katonák a köd miatt nem látták őket. A Csukáson az időjárás kegyeibe fogadta a bátor hegyászokat, túrasíleceikkel gyorsan haladtak, egy nap alatt eljutottak Bodzavámig, elhagyták megyénk területét.

Papi hátizsákján hólapát. Ez a hólapát két Kárpát-koszorút is végigjárt

A Keleti-Kárpátoktól az expedíció útját a Mályi József által készített album szerint követem, amellyel sikeres útja után ajándékozott meg

Komandó térségében szomorú látvány fogadta a hegymászókat. 1995 novemberében orkán tarolta le az erdőket, alaposan megnehezítette a haladást. Komandón, Kovászna megye legmagasabban fekvő helységében, Fazakas Gyula iskolaigazgató vendégelte meg a társaságot.

Mályi Józsiékat a Csíki-havasokba helyi hegymászók is elkísérték: Imre István, Fénya József és Bartalis László. Csíkmenaságtól a Gyimesi hágó felé, a Szellő tetőn keresztül, nehezen haladtak. A terepsílécek is gyakran belesüppedtek a félméteres hóba. A Gyimesekben bemutatkozott a kellemetlen útitárs, tombolni kezdett a Nemere. A Naskalat-csúcsról (1566 m) a Gyergyói-havasok felé vették az irányt. A Terkő-csúcs (1461 m), az Öcsém-tető (1706 m) után, az Egyeső menedékháznál sok barát várta őket, közöttük felesége, Kaiser Erika is, aki elkísérte a Gyilkos-tóig. A Nagy-Hagymásról (1792 m) ereszkedtek le a Gyilkos-tó közelébe. A Pongrác-tető (1256 m) után ismét nagy széltörésbe keveredtek. Velük tartott Csíki Károly és Bögözi Gábor. A Kelemen-havasok elején eltört Józi és Papp Imre túrásíléce. A Radnai-havasokon végigmenve befejeződött az expedíció romániai szakasza. A völgycsapatot vezető Magyar Gábort a romániai szakaszon elkísérte és kitűnően segítette a két nyugdíjas kolozsvári EKE turista, Gyurka László (sajnos már nincs közöttünk) és Nagy Lajos. Magyar Gáborról el kell mondani, hogy nagy érdeme van az Aggteleki-karszt Béke-barlangjának a feltárásában. Jakucs László, az egyik legeredményesebb barlangkutató, így ír a Szerelmes barlangjaim című könyvében: „Magyar Gábor 1952. október 21-én hajmeresztő vakmerőséggel, meztelenre levetközve, beúszott az ismeretlen hosszúságú szifon alá, és 6 m víz alatti úszás után a túloldalon ismét levegőt kapott a víz felett, ezzel beigazolódott, hogy a barlang folytatódik. Kétségtelenül ez volt Magyarországon a legelső valóságos szifonátúzás, amely teljesen zárt szifon belsőjében zajlott.”

A román-ukrán határon nem engedték át a csapatot. Nagy kerülővel, a magyar-ukrán határon átjutva

A Háromszéki-havasokban kézdívsárhelyi hegymászók is elkísérték. Vezetőjük Kovács István hegymászó oktató volt

A túra legnagyobb nyeresége a különféle TALÁLKOZÁSOK voltak. Többek között, megismerkedhettünk Popovics Béla, később a Magyar Örökség Díjjal kitüntetett kárpátaljai helytörténésszel. Béci-vel túra közben, az Uzsoki-hágó közelében

A Kelemen-havasokban igen zord időben értünk fel a Csáki-csúcson lévő meteorológiai állomáshoz. Ott, pontos információt kaphattunk az adott időjárásról: -14 fok és 144 km/h szél volt a játszópajtásunk. Ferenczi Miki és Papp Imre téliesen kínézve

A Radnai-havasok első szakaszán a gerinccsapatot elkísérte Balázs Arnold és Szilágyi Bandi. Ők már túrasível csatlakoztak a csapathoz

Mezey Lacival április elején értünk a Magas-Tátrába. Április 8-án másztuk meg a Kárpátok legmagasabb csúcsát, a 2655 m magas Gerlachfalvi csúcsot. Mező mászik elől

visszamasztak a Máramarosi-havasok főgerincére. Érintették Ukrajna legmagasabb pontját, a Hoverlát (2061 m). Leereszkedtek a Tatár-hágó melletti Körösmezőre. Ekkor, 1996. március 8-án, pénteken Ferenczi Miklós és Papp Imre bejelentette, hogy feladják a további küzdelmet és haza utaztak.

Mályi Józsi és Mezey Laci továbbmenetelt

Korábban keltek, később feküdtek le, gyorsabban haladtak a hóolvadás ellenére. A tapadó hóban nehezen, idegőrlően ment a szízés. A Duklai-hágó után eltört Mezey Laci sítökése. Magyarai Gábor rövidesen hozott egy másikat Budapestről. A Tátra gerinccsúcsára engedélyt kellett kérni. Az engedélyre várva Józsi képeslapot küldött: „*Üdvözlétünket küldjük, hogy a mai nap, 1996. április 8-án, hétfőn, megmásztuk a Kárpátok legmagasabb pontját, a Gerlachfalvi 2655 m magas csúcsot. Kárpátalján sok barátot találtunk. Örömmel fogadtak, örömmel túsztak velünk, segítettek nekünk. Közöttük jól éreztük magunkat. Lengyelországban már nem találkoztunk magyarokkal, de szintén találtunk segítőkész barátokat. Itt, Szlovákiában is, segítik utunkat, még azok is, akikről remélni sem mertük. Már csak pár száz kilométer van hátra Dévényig.*”

A csúcsmászás után Mezey László is bejelentette, befejezettnek tekinti a részvételét. Magyarai Gábor sietve kért Budapestről segítséget. Rövid ideig, amíg a szabadsága engedte, Fóti István, Józsi régi túratársa, barátja tartott vele a Magas- és a Nyugati-Tátrában. Az éles gerincen sokszor a túrasíket is a hátukra kellett veyéek.

A hátralevő háromszáz kilométert egyedül kellett megtegye

Az Árvai-Magurán, a Kis-Fátra legészakibb részén, elárvultan menetelve kegyetlen napokat ért meg. Nem számított nagy óra, túrásí-felszerelését hazaküldte. Ágyékig erő vizes hóban kellett előverekednie ötven kilométeren át. Csicsmányba ereszkedett le, egy kis pihenőre. Itt Magyarai Gábor várta, aki mindvégig kitarott, kitűnő összekötőnek bizonyult. Megcsodálta ezt a néprajzi különlegességű települést, amely valóságos falumúzeum. Gerendaházakból áll a helyiség. Lefényképezte a gerendaházak falaira festett tüneménysep díszítéseket.

Kitavasodott, s a Kárpátok hátralevő része sétatáttá szelődött, Józsi könnyen és gyorsan haladt.

1996 májusában szép képeslapot kaptunk Pozsonyból: „Örömmel jelentjük, hogy 1996. május 4-én az Első Kárpát-koszorú Expedíció, bár megfogyatkozott létszámmal, de célba ért, Dévény-váránál, a Duna felett. Sok-sok nehézség van mögöttünk, de annál erősebben maradtak meg bennünk azok a szép élmények, amiket utunk során szerzett barátainktól kaptunk.” Aláírás: Mályi József és Magyar Gábor.

A téli expedíció tagjait a Magyar Köztársaság Kormánya 1997. február 14-én kitüntetésben részesítette.

Utólag Mályi József elmondta, az expedíció sikeréért *száznegyven ember dolgozott*, legtöbbet *Magyari Gábornak, Kaiser Erikának és az Erdélyi Kárpát-Egyesületnek* köszönhet.

Mályi József a sikeres expedícióra rátett még egy lapáttal

A Kárpát-Koszorú Nemzetközi Túramozgalom keretében, a Második Kárpát-Koszorú Expedíció 2004. május 1-én indult Orsováról, Dévénybe pedig 2004. szeptember 18-án érkezett.

Az induló hat fős alapcsapat minden tagja: Vámos László (Nagytarcsa) – a túra főszervezője, Mályi József (Budakeszi) – a túra vezetője, Mocsári László (Miskolc) – a túra fotósa, Csima Mihály (Nagytarcsa), Polgár Lajos (Gödöllő) és Ratiu Krisztián (Nagybánya), együtt és elmélyülő barátsággal érkezett meg Dévénybe. A 2500 kilométeres gyalogtúrán 144-en vettek részt.

Brassói EKE osztályunkból többen, felejtethetetlenül szép élménnyel gazdagodtunk, amikor együtt mentünk fel Józsiékkal a Nagykö-havasra.

Nádudvary György

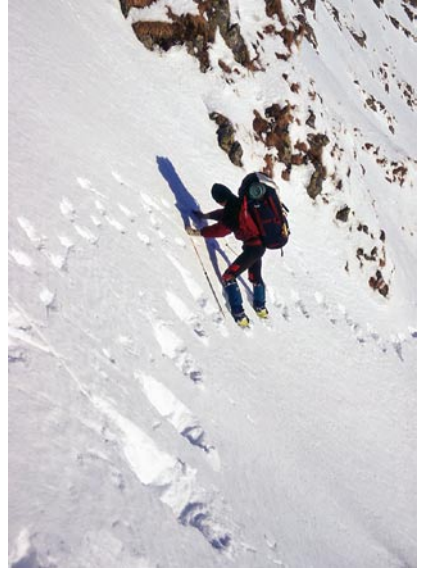
Mályi József a belügyminisztertől kapott Honfoglalási éremsorozattal és a „Bátorságért érdemremmel”

A 2004-es nyári, a Második Kárpát-Koszorú Expedíció Dévénybe megérkező alapcsapata: Mocsári László (Lápi-Miskolc), Csima Mihály (Nagytarcsa), Rác (Ratiu) Krisztián (Nagybánya), Polgár Lajos (Budapest), Vámos László (Nagytarcsa) – a nyári túra főszervezője és Mályi József (Budakeszi) túravezető

Mezey Laci a Moldován-csúcson (Moldoveanu) egy hópárkány alatt napozik. Hátterben a Vist (Vistea)

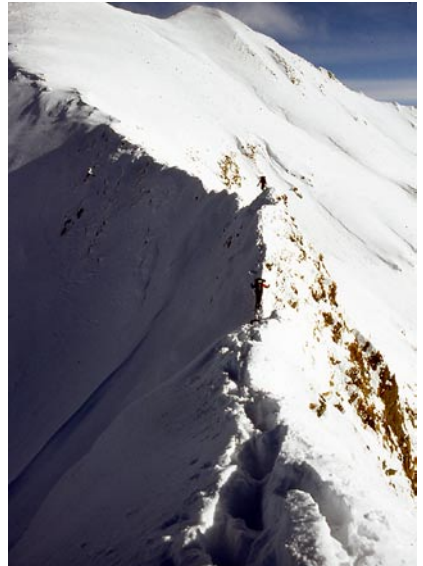

Papi harántolja a meredek hegyoldalt

A csúcsmászás után Mezey Laci is feladta a további Kárpát-koszorú túrát. Mályi segítségére sietett Fóti István. Fóti Pisti a Gerlach oldalazása közben. A tavaszi olvadás miatt, már nagyon lavinaveszélyes volt az ilyen oldalazó botorkálás

Lendületes mászás a Királykő fő vízválasztóján

Egyensúlyozó hegymászók az éles gerincen

Bucsecs-hegység, konglomerátum tornyok alatt oldalazzuk a meredek oldalakat. Látszólag egyszerű terep, de itt-ott lejegetve, hágóvas nélkül, veszélyes volt az elhaladásunk a gyönyörű tornyok alatt

A csúcs utolsó méterei

A csapat tagjai immáron a Bucsecs platóján haladnak az Omu csúcsa felé

Fóti Pisti a Liptói-havasok vízvázalstó gerincén, embert próbáló helyen túrásível

A tél súlya alatt még a fák is meghajoltak, dideregtek. Báj-havas

Mezey Laci „láthatósági” – világitó bakancsban a Podrágúnyereg fölött

A lengyel-szlovák határsávbán Mezey Lacival „Ő de magunkra maradtunk”! A gerincspat két tagja: Ferenczi Miki és Papp Imre Körösmezőnél feladta a gerinctúrát

Túrasível a Radnai-havasokban. Ismét a Papi hátát díszíti a hólapátunk

Sátrazás a Godján-hegységben a Godján csúcs előtt. A nagy szél miatt, hófallal védjük a sátrainkat

Zimankós sátrazás a Báj-havasban. Velünk tartott Kovács Attila, a Brassói EKE elnöke. A nyári hálózásájkjában kellemetlen éjszakája volt

Sátrazás a Liptói-havasok gerincén, a Gáborova sedlo-ban. Távolban az Alacsony-Tátra látható

Fogarasi-havasok, Kis Árpás-csúcs délutáni fényekben

Távolodunk a Fogarasi-havasok legmagasabb csúcsától, a 2544 m magas Moldovántól

Mezey Laci a Gerlachfalvi-csúcson, amin akkor még nem volt kereszt

Liptói-havasok

Fóti Pisti a Liptói-havasokban, hátán túrasível

1996. május 1.
Lábátatás Dévénynél a Dunában

Dévényben, a megérkezést követően, az első Kárpát-koszorú túra sikeréért legtöbbször tett operatív csapat: Magyarai Gábor, Mályi József, Kaiser Erika és Behabetz Magda az Erdélyi Kárpát Egyesület titkára, aki öt hónapon át tartotta a csapat és „külvilág” között a kapcsolatot

Gyurka László (völgycsapattag – Kolozsvár), Behabetz Magda (EKE titkár – Kolozsvár), Nagy Lajos (völgycsapattag – Kolozsvár)

Úgy érzem, hogy a brassói Nádudvary György tollából származó megemlékezésben a „fénysítésem több, mint az érdemem”. Nehezen, de megbékélek vele, mert most ennek van itt az ideje. Valami elindult akkor, valahonnan nagyon mélyről, első indítással. Nem volt mérlegelés, számítgatás mögötte. Mentiünk, mentem a magam útján. A gerinccsapattagok különféle megfontolások, esetleges jogosnak tartott vádaskodások, sértődések miatt leváltak az expedíció „operatív” (Magyarai Gábor, Kaiser Erika, Behabetz Magda és Mályi József) alapcsapatáról. Nem tudták, nem is érezték, én is csak homályosan, hogy micsoda küldetésnek lettünk kiválasztottai. Erdélyben sok ismeretlen ismerősünk szurkolt a mi sikerünkért, a közös nem több, mint „szélmalomharc”- győzelmünkért. Feladni a túrát nehezebb lett volna, mint végigmenni a kijelölt úton. Bennem, egy pillanatra sem merült fel.

A megbékélésemnek, most van itt az ideje. Amikor 1996-ban hazaértem, akkor a Nemzetközi Kárpát-Koszorú túraprogram és az általam elképzelt szerkezeti-logisztikai felépítésének gondolatával érkeztem haza. Bánbidi Attila kérésére beléptem a Magyarországi Kárpát Egyesületbe. Úgy tűnt, hogy az egyesület komolyan felkarolja az egyesület profiljába 100%-osan beleillő programot. Még ma sem értem, hogy, az akkori MKE miért nem tett érte semmi érdemlegest. A sajtó miénk volt. A tejfölösszájú kis rókák, kiénekeltek a szánkból. Most, Vámos László–Kalmár Béla révén új lendületet látszik venni a Kárpát-koszorú gerincén végig húzódó turista útvonal ügye. Akkoriban a Kárpátok fizikális megközelítése (a túraútvonal kiépítése, az új nemzetközi – európai turistaút közhírré tételése) érdekelt. Mostanság leginkább a Kárpátok – és általában a hegysek-erdők lelkének a mai emberhez szóló üzenetének valamikénti felfogása, érzékelése, megértése motivál, amihez pedig csönd és béke kell. Hogy ezen a sokkal nehezebb túrámon meddig juthatok, nem tudom. De, ha sikerül legalább egy-egy, a gyermekkoromban hallott hangot felfogom és másoknak továbbadnom, akkor már megérte elindulnom – egyedül, elindulnunk néhányan.

Sok sikert kívánok a (nemzetközi) Kárpátok Bércein Vándorút létrehozásában fáradozó lelkes Társaságnak!

Mályi József

Turista emlékek

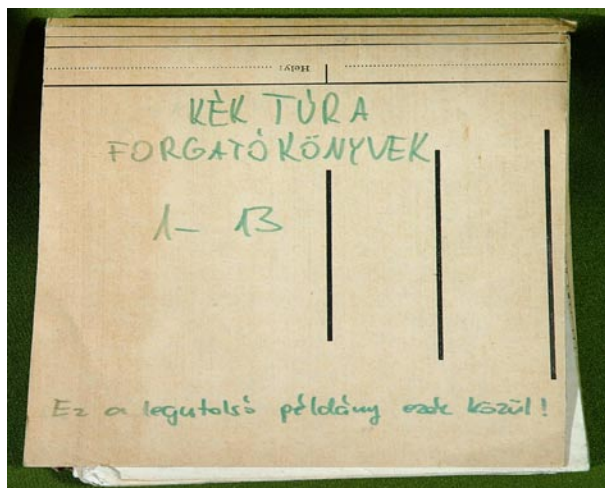
A turistasággal összefüggő tárgyak nagyszabású bemutatására készül a *Kárpát Egyesület Eger*. Helye Eger belvárosában lévő Agria Park kiállítóterme lesz a nyáron. A rendezést a Dobó István Vármúzeum munkatársai vállalták, így biztosítva a szakszerű bemutatást. A gyűjtemény egy része jelenleg is megtekinthető az egyesület felsőtárkányi túraközpontjában. Van ott a jelvények sokaságán túl ruházat, használati-, emlék-, térképészeti stb. tárgyak, még az Erzsébet királyné (Sisi) Herkulesfürdőn használt botja is. Amikor felkérést kaptam a nyilvántartás, a katalógus fotóinak elkészítésére, *Tikovits Ernő* szenvedélyes gyűjtő és szakértő, szinte minden tárgyhoz – közel háromezréhez –, fűzött nagyszerű magyarázataival igen jó hangulatúvá varázsolta a monoton reprodukálást. Ezekből kiemelve bemutatom a Kék túra emlékeit, valamint néhány vidám képeslapot.

Nagy Péter

Az Országos Kék túraútvonalhoz kapcsolódó tárgyak

Egy bélyegző tartó doboz és különböző beleváló bélyegzők

Kék túra forgatókönyvek 1-13.

A filmes Rockenbauer Pál inge

Képeslapok az 1910-es évekből

